

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 10 juni 2025 (opiniërend) en 24 juni 2025 (besluitvormend)

Kenmerk: ADV200964912

Zaaknr: Z/STH25/053820

Datum voorstel: 27 mei 2025

Portefeuillehouder: Wethouder J.C. Bos

Onderwerp: Voorkomen wachtlijst beschut werk

Voorstel

1. Vanaf nu, naast het aantal geraamde beschutte werkplekken, ook extra indicaties voor beschut werk te realiseren.
2. Deze wijziging verankeren in de nieuwe re-integratieverordening bij de invoering van de Participatiewet in Balans in 2026.
3. Conform raadsmemo Proces Kadernota (Z/STH25/052429) de integrale afweging van beleidswijzigingen te laten plaatsvinden bij de Kadernota;
4. In de Kadernota 2026 de netto lasten van € 33.000 ter afweging op te nemen.
5. Toezegging 434 als afgedaan te beschouwen.

Inleiding

Op basis van het 'Advies indicatie beschut werk' van het UWV zullen er komende zomer binnen onze gemeente meer kandidaten in aanmerking komen voor een beschut werkindicatie dan het aantal fte's waarvoor het Rijk een begeleidingsvergoeding toekent (ongeveer 3 extra fte's). (De extra uren zijn onder andere voor een beschut werker die van buiten de gemeente naar Staphorst verhuist, evenals enkele scholieren van het praktijkonderwijs die de arbeidsmarkt betreden.) Het aantal geraamde beschutte werkplekken blijft – net als in 2024 – beperkt tot zeven fte's (uitgaande van een gemiddelde werkweek van 31 uur). Hoewel deze norm doorgaans jaarlijks wordt geactualiseerd door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, zijn er voor 2025 geen extra fte's toegekend aan de gemeente Staphorst. Het is hierbij van belang te benadrukken dat deze situatie zich niet alleen in Staphorst voordoet. Steeds meer gemeenten in Nederland worden geconfronteerd met een groeiende discrepantie tussen het aantal mensen dat in aanmerking komt voor beschut werk en het aantal fte's waarvoor het Rijk een begeleidingsvergoeding beschikbaar stelt.

Beschut werk is bedoeld voor mensen die intensieve begeleiding nodig hebben op de werkvloer of voor wie aanpassingen aan de werkplek noodzakelijk zijn. Veel kandidaten beschikken over minder arbeidsvermogen dan mensen met een WSW (Wet sociale werkvoorziening)-indicatie, en dergelijke ondersteuning is bij reguliere werkgevers vaak niet beschikbaar. De werkzaamheden binnen beschut werk kunnen sterk variëren: van het inpakken van producten en schoonmaakwerk tot technische taken. Ook buitenwerk, zoals grasmaaien of het onderhouden van de openbare ruimte, komt voor. Beschut werk wordt uitgevoerd in dienst van een vaste werkgever, waarbij de werknemer minimaal het wettelijk minimumloon verdient (veelal door het verstrekken van loonkostensubsidie aan de werkgever), of meer.

In artikel 9 'Participatievoorziening beschut werk' lid 3 van de re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023, heeft de gemeenteraad vastgelegd dat er geen extra beschutte werkplekken bovenop het geraamde aantal gerealiseerd worden. Dit betekent dat wanneer het aantal personen dat in aanmerking komt voor beschut werk het aantal beschikbare plekken overstijgt, er een wachtlijst ontstaat. Kandidaten komen dan thuis te zitten of nemen bijvoorbeeld, zonder dienstverband maar met behoud van een uitkering, deel aan een re-integratietraject of dagbesteding totdat er binnen de geraamde plekken ruimte ontstaat om hen daadwerkelijk te plaatsen in beschut werk.

Sinds de invoering van de Participatiewet is het binnen de gemeente Staphorst tot op heden niet noodzakelijk geweest om een wachtlijst voor beschut werk in te stellen. Deze situatie staat echter onder toenemende druk. Indien er geen aanvullende maatregelen worden getroffen, is het aannemelijk dat er rond de zomer alsnog een wachtlijst ontstaat. De huidige ontwikkelingen veroorzaken onzekerheid bij inwoners en roepen zorgen op bij lokale partijen. Bovendien ontbreekt het aan voldoende alternatieven voor beschut werk, wat de impact op de betrokken doelgroep vergroot. Gelet op deze omstandigheden achten wij het wenselijk om u, als gemeenteraad, te verzoeken extra indicaties voor beschut werk toe te staan, bovenop het geraamde aantal beschutte werkplekken.

Argumenten

1. Geen reëel alternatief voor beschut werk beschikbaar

Kandidaten met een indicatie voor beschut werk hebben een aanzienlijke afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor zij zonder intensieve begeleiding niet in staat zijn deel te nemen aan reguliere arbeid. Beschut werk vormt dan ook een laatste vangnet, passend binnen het streven om voor vrijwel iedereen betaald werk op de arbeidsmarkt mogelijk te maken. Alternatieven zoals een re-integratietraject zonder dienstverband maar met behoud van een uitkering of dagbesteding zijn niet passend. Het verdienen van een eigen inkomen versterkt niet alleen het gevoel van eigenwaarde en zelfstandigheid, maar biedt ook belangrijke (financiële) voordelen, zoals het opbouwen van verlofdagen en een pensioen. (Bovendien valt dagbesteding buiten het domein van de Participatiewet.) Langdurige inactiviteit, oftewel thuiszitten, is daarnaast ongewenst, zowel vanuit maatschappelijk oogpunt als voor de persoonlijke ontwikkeling van de kandidaat.

2. Wachtlijsten staan haaks op gemeentelijke visie

Het hanteren van een maximaal aantal geraamde beschutte werkplekken betekent dat mensen met een 'Advies indicatie beschut werk' van het UWV op een wachtlijst komen te staan voor een plek. Dit staat haaks op de gemeentelijke visie '*Iedereen doet mee!*' en het streven naar participatie in een vorm van werk die voor ieder individu maximaal haalbaar is.

3. Beperkte uitstroombmogelijkheden

De uitstroom uit beschut werk is zeer beperkt. Veel kandidaten hebben minder arbeidsvermogen dan mensen met een WSW-indicatie en ontwikkelen zich slechts in beperkte mate, waardoor zij vaak langdurig afhankelijk blijven van deze voorziening. Ruimte binnen de geraamde plekken voor beschut werk komt meestal alleen vrij in specifieke situaties, zoals ziekte, pensionering of verhuizing, of wanneer de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de norm actualiseert. Hierdoor kunnen we kandidaten op de wachtlijst geen zekerheid bieden over het moment waarop zij binnen het beschut werk geplaatst worden.

Kantttekeningen

1. Hanteren van een wachtlijst

Hoewel het niet wenselijk is, kan er gewerkt worden met een wachtlijst wanneer het aantal kandidaten met een advies voor een beschut werkindicatie het aantal geraamde beschutte werkplekken overstijgt. Kandidaten worden dan met behoud van uitkering geplaatst in een re-integratietraject of nemen deel aan dagbesteding – beide opties brengen overigens ook kosten met zich mee – totdat er weer uren voor beschut werk beschikbaar komen. Een andere optie is om kandidaten (tijdelijk) thuis te laten zitten zonder daginvulling.

Keuze en effect

1. Financiële druk op de begroting

Indien het aantal plaatsingen binnen het beschut werk toeneemt, zullen de begeleidingskosten die boven de Rijksvergoeding uitgaan leiden tot hogere gemeentelijke lasten. Dit kan op de korte termijn druk leggen op het re-integratiebudget, terwijl het tegelijkertijd voorkomen van (langdurige) uitkeringsafhankelijkheid op de lange termijn mogelijk tot besparingen kan leiden. Overigens wordt beschut werk door gemeenten geïndiceerd op basis van een 'Advies indicatie beschut werk' van het UWV. Het loslaten van de geraamde plekken zorgt er dan ook niet voor dat we meer aanvragen voor beschut werkindicaties ontvangen.

Beleid- en regelgeving

Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Staphorst

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen

De financiering van beschut werk bestaat uit een Rijksbijdrage in de vorm van een begeleidingsvergoeding van € 11.300,- per fte. Voor Staphorst komt dit momenteel neer op zeven fte's (uitgaande van een gemiddelde werkweek van 31 uur), wat gelijkstaat aan € 11.300,- x 7 = € 79.100,-. Extra plaatsingen vereisen gemeentelijke financiering, totdat er weer uren voor beschut werk beschikbaar komen. Deze herijking van het aantal uren voor beschut werk vindt plaats bij de Meicirculaire en de Septembercirculaire.

Komende zomer zullen binnen onze gemeente meer kandidaten in aanmerking komen voor een beschut werk-indicatie dan het aantal fte's waarvoor het Rijk een begeleidingsvergoeding toekent. Dit betreft ongeveer drie fte extra. Voorgesteld wordt om de extra kosten ad € 33.900,- (€ 11.300,- x 3) voor 2025 mee te nemen in de Voortgangsrapportage 2025 en structureel op te nemen in de Kadernota 2026 en daar de integrale afweging van de beleidswijziging te laten plaatsvinden.

Uitvoering/Communicatie

Mocht de gemeenteraad besluiten om nu, bovenop het aantal geraamde beschutte werkplekken, extra dienstbetrekkingen voor beschut werk te realiseren, dan wordt deze wijziging verankerd in de nieuwe re-integratieverordening bij de invoering van de Participatiewet in Balans in 2026.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

1. Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Staphorst

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M.T. van de Wetering , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst;

Zaaknr. Z/STH25/053820

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27-05-25

Gelet op:

het bepaalde in de re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Staphorst

B E S L U I T:

1. Vanaf nu, naast het aantal geraamde beschutte werkplekken, ook extra indicaties voor beschut werk te realiseren.
2. Deze wijziging verankeren in de nieuwe re-integratieverordening bij de invoering van de Participatiewet in Balans in 2026.
3. Conform raadsmemo Proces Kadernota (Z/STH25/052429) de integrale afweging van beleidswijzigingen te laten plaatsvinden bij de Kadernota;
4. In de Kadernota 2026 de netto lasten van € 33.000 ter afweging op te nemen.
5. Toezegging 434 als afgedaan te beschouwen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van
de gemeente Staphorst van 24-06-25

J. ten Kate

, voorzitter

S.M.H. Voortman

, griffier